

Algebra2, alapszint

ELTE Algebra és Számelmélet Tanszék

Előadó: Kiss Emil
ewkiss@cs.elte.hu

11. előadás

Háromszög-szimmetria

Rubin

aluminium-oxid: Al_2O_3

Zafir

Kalcit

kalcium-karbonát: CaCO_3

Hematit

vasoxid: Fe_2O_3

Ametiszt

szilícium-dioxid: SiO_2

Kvarc

Hatszög-szimmetria

Vörös berill

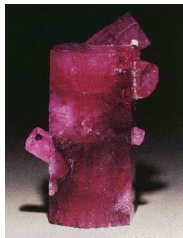
Smaragd

Akvamarin

Hatszög-szimmetria

Berill (berillium–aluminium-szilikát):

Vörös berill

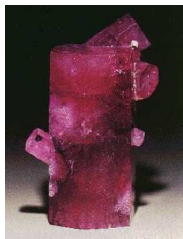
Smaragd

Akvamarin

Hatszög-szimmetria

Berill (berillium–aluminium-szilikát): $\text{Be}_3\text{Al}_2(\text{SiO}_3)_6$

Vörös berill

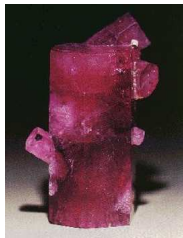
Smaragd

Akvamarin

Hatszög-szimmetria

Berill (berillium–aluminium-szilikát): $\text{Be}_3\text{Al}_2(\text{SiO}_3)_6$
Egy szimmetriatengely körüli 60° -os elforgatás.

Vörös berill

Smaragd

Akvamarin

Kocka–oktaéder-szimmetria

Galenit
ólm-szulfid: **PbS**

Gyémánt
szén: **C**

Fluorit
kalcium-fluorid: **CaF₂**

Kocka–oktaéder-szimmetria

Összesen 48 szimmetria.

Galenit
ólom-szulfid: PbS

Gyémánt
szén: C

Fluorit
kalcium-fluorid: CaF_2

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**,

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága**

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya**

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A nap középpontja, a Föld középpontja és sebességvektora egy **síkot** határoz meg,

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A nap középpontja, a Föld középpontja és sebességvektora egy **síkot** határoz meg, melyre a kiindulóállapot **szimmetrikus**.

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A nap középpontja, a Föld középpontja és sebességvektora egy **síkot** határoz meg, melyre a kiindulóállapot **szimmetrikus**. Így az egész mozgás is tükörszimmetrikus,

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A nap középpontja, a Föld középpontja és sebességvektora egy **síkot** határoz meg, melyre a kiindulóállapot **szimmetrikus**. Így az egész mozgás is tükörszimmetrikus, azaz a Föld mindvégig benne marad ebben a síkban.

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A nap középpontja, a Föld középpontja és sebességvektora egy **síkot** határoz meg, melyre a kiindulóállapot **szimmetrikus**. Így az egész mozgás is tükörszimmetrikus, azaz a Föld mindvégig benne marad ebben a síkban.

Kiss-jegyzet, C.5.4. Tétel

Emmy Noether eredménye szerint összefüggés van **a téridő szimmetriái**

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A nap középpontja, a Föld középpontja és sebességvektora egy **síkot** határoz meg, melyre a kiindulóállapot **szimmetrikus**. Így az egész mozgás is tükörszimmetrikus, azaz a Föld mindvégig benne marad ebben a síkban.

Kiss-jegyzet, C.5.4. Tétel

Emmy Noether eredménye szerint összefüggés van **a téridő szimmetriái** és a fizika **megmaradó mennyiségei**

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A nap középpontja, a Föld középpontja és sebességvektora egy **síkot** határoz meg, melyre a kiindulóállapot **szimmetrikus**. Így az egész mozgás is tükörszimmetrikus, azaz a Föld mindvégig benne marad ebben a síkban.

Kiss-jegyzet, C.5.4. Tétel

Emmy Noether eredménye szerint összefüggés van **a téridő szimmetriái** és a fizika **megmaradó mennyiségei** (lendület,

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A nap középpontja, a Föld középpontja és sebességvektora egy **síkot** határoz meg, melyre a kiindulóállapot **szimmetrikus**. Így az egész mozgás is tükörszimmetrikus, azaz a Föld mindvégig benne marad ebben a síkban.

Kiss-jegyzet, C.5.4. Tétel

Emmy Noether eredménye szerint összefüggés van **a téridő szimmetriái** és a fizika **megmaradó mennyiségei** (lendület, energia,

A bolygómozgás szimmetriája

Kiss-jegyzet, C.5.2. Példa

A bolygók keringése során a bolygó **energiája**, **perdületének nagysága** és **iránya** nem változik a mozgás során.

A nap középpontja, a Föld középpontja és sebességvektora egy **síkot** határoz meg, melyre a kiindulóállapot **szimmetrikus**. Így az egész mozgás is tükörszimmetrikus, azaz a Föld mindvégig benne marad ebben a síkban.

Kiss-jegyzet, C.5.4. Tétel

Emmy Noether eredménye szerint összefüggés van **a téridő szimmetriái** és a fizika **megmaradó mennyiségei** (lendület, energia, perdület) között.

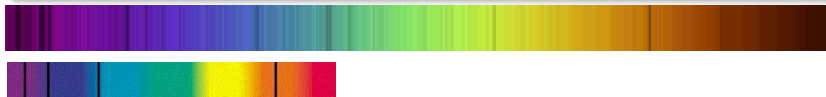
Színképvonalak felhasadása

A Nap színképe,

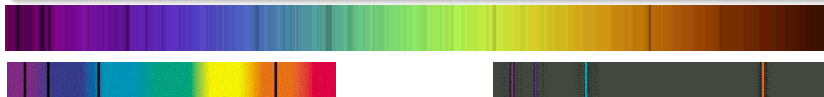
Színkép vonalak felhasadása

A Nap színképe, a hidrogén elnyelési

Színkép vonalak felhasadása

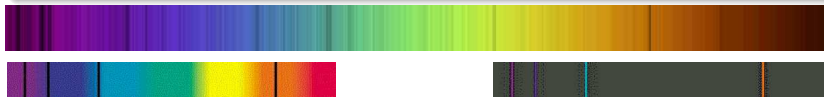
A Nap színképe, a hidrogén elnyelési és emissziós vonalai.

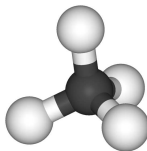

Színképvonalak felhasadása

A Nap színképe, a hidrogén elnyelési és emissziós vonalai.

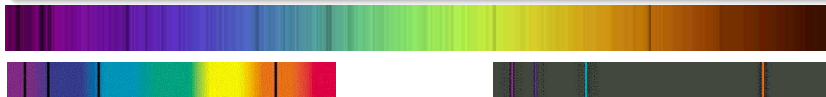

Metánmolekula: CH_4 ,

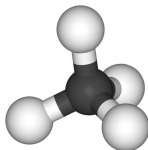

Színképvonalak felhasadása

A Nap színképe, a hidrogén elnyelési és emissziós vonalai.

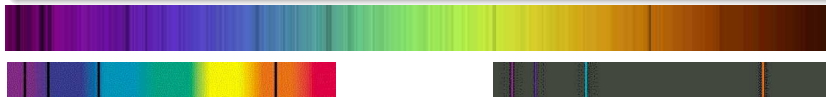

Metánmolekula: CH_4 , 24 szimmetria (szabályos tetraéder).

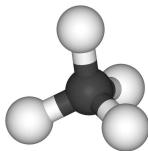

Színképvonalak felhasadása

A Nap színképe, a hidrogén elnyelési és emissziós vonalai.

Metánmolekula: CH_4 , 24 szimmetria (szabályos tetraéder).

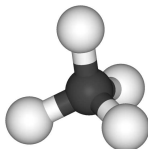
Zeeman-hatás:

Színképvonalak felhasadása

A Nap színképe, a hidrogén elnyelési és emissziós vonalai.

Metánmolekula: CH_4 , 24 szimmetria (szabályos tetraéder).

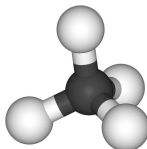
Zeeman-hatás: a mágneses tér a színképvonalakat két vagy három komponensre bontja szét.

Színképvonalak felhasadása

A Nap színképe, a hidrogén elnyelési és emissziós vonalai.

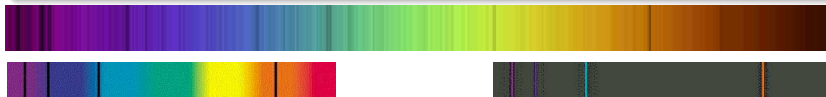
Metánmolekula: CH_4 , 24 szimmetria (szabályos tetraéder).

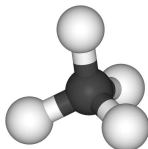
Zeeman-hatás: a mágneses tér a színképvonalakat két vagy három komponensre bontja szét.
Oka: mágneses térben **megszűnnek egyes szimmetriák.**

Színképvonalak felhasadása

A Nap színképe, a hidrogén elnyelési és emissziós vonalai.

Metánmolekula: CH_4 , 24 szimmetria (szabályos tetraéder).

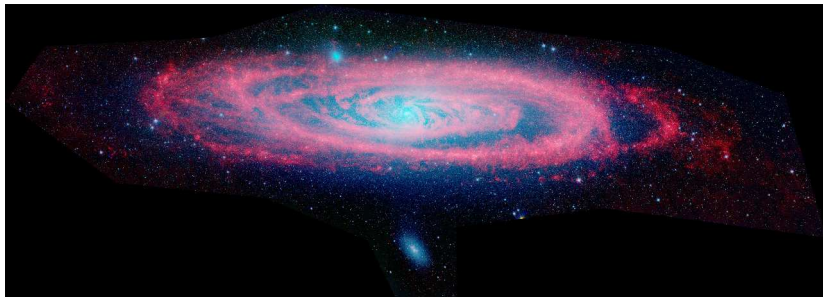

Zeeman-hatás: a mágneses tér a színképvonalakat két vagy három komponensre bontja szét.

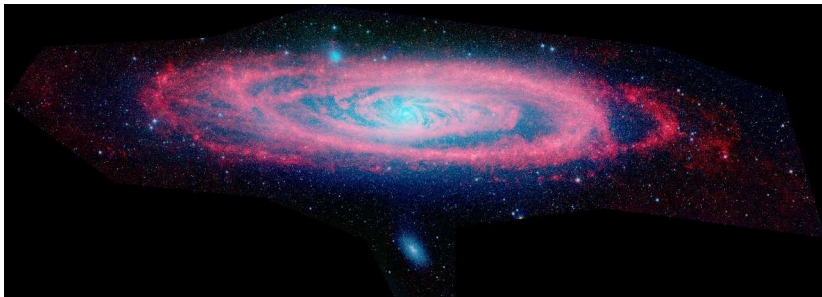
Oka: mágneses térben **megszűnnek egyes szimmetriák.**

Matematikai apparátus: a szimmetriák **csoportján** alapul.

Lorentz-transzformációk

Lorentz-transzformációk

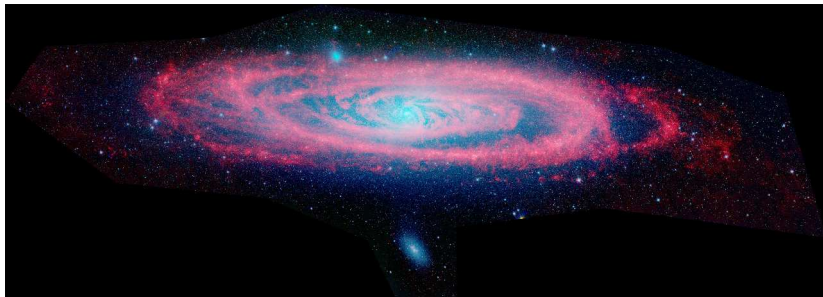

A fenti kép az infravörös tartományban készült.

Lorentz-transzformációk

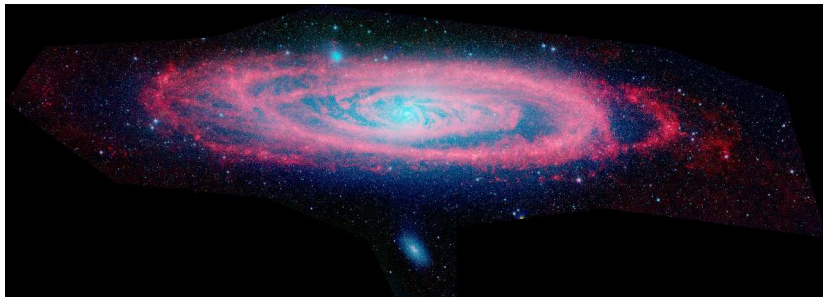
A speciális relativitáselméletben a téridő szimmetriáit a **Lorentz-transzformációk** adják meg.

A fenti kép az infravörös tartományban készült.

Lorentz-transzformációk

A speciális relativitáselméletben a téridő szimmetriáit a **Lorentz-transzformációk** adják meg.

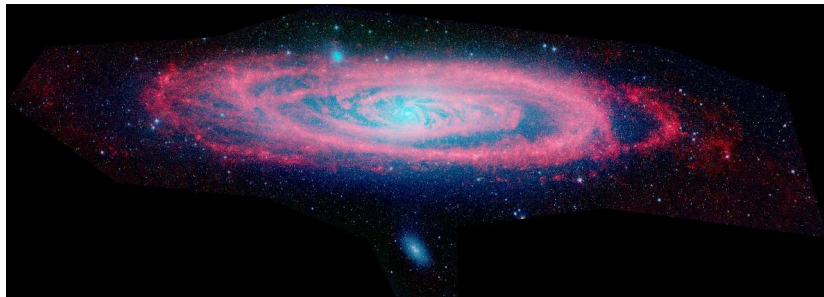

Lásd Kiss-jegyzet, 4.1. és C.6. szakasz.

A fenti kép az infravörös tartományban készült.

Lorentz-transzformációk

A speciális relativitáselméletben a téridő szimmetriáit a **Lorentz-transzformációk** adják meg.

Lásd Kiss-jegyzet, 4.1. és C.6. szakasz.

A C.7. szakaszban az Androméda-ködbe is elutazunk.

A fenti kép az infravörös tartományban készült.

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel,

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül,

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül, nagyon sokszor,

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül, nagyon sokszor, véletlenszerűen alkalmazzuk,

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül, nagyon sokszor, véletlenszerűen alkalmazzuk, akkor egy idő után a csomag jól megkeveredik,

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül, nagyon sokszor, véletlenszerűen alkalmazzuk, akkor egy idő után a csomag **jól megkeveredik**, azaz a lapok minden sorrendjét közel egyforma valószínűséggel megkapjuk.

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül, nagyon sokszor, véletlenszerűen alkalmazzuk, akkor egy idő után a csomag **jól megkeveredik**, azaz a lapok minden sorrendjét közel egyforma valószínűséggel megkapjuk.

Sokkal általánosabban is igaz.

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül, nagyon sokszor, véletlenszerűen alkalmazzuk, akkor egy idő után a csomag jól megkeveredik, azaz a lapok minden sorrendjét közel egyforma valószínűséggel megkapjuk.

Sokkal általánosabban is igaz. Az $1/2$ helyett minden pozitív valószínűség jó,

Kártyakeverés

„Emelés”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül, nagyon sokszor, véletlenszerűen alkalmazzuk, akkor egy idő után a csomag **jól megkeveredik**, azaz a lapok minden sorrendjét közel egyforma valószínűséggel megkapjuk.

Sokkal általánosabban is igaz. Az $1/2$ helyett minden pozitív valószínűség jó, és a mozdulatok másmilyenek is lehetnek

Kártyakeverés

„**Emelés**”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül, nagyon sokszor, **véletlenszerűen** alkalmazzuk, akkor egy idő után a csomag **jól megkeveredik**, azaz a lapok minden sorrendjét közel egyforma valószínűséggel megkapjuk.

Sokkal általánosabban is igaz. Az $1/2$ helyett minden pozitív valószínűség jó, és a mozdulatok másmilyenek is lehetnek (csak ki lehessen keverni belőlük minden sorrendet).

Kártyakeverés

„**Emelés**”: a csomag tetejéről az aljára teszünk egy lapot.

HF: Az emelés és a felső két lap cseréjének sokszori alkalmazásával minden sorrend megkapható (ha elég ügyesek vagyunk.)

Tétel

Ha mindkét mozdulatot $1/2$ valószínűséggel, függetlenül, nagyon sokszor, **véletlenszerűen** alkalmazzuk, akkor egy idő után a csomag **jól megkeveredik**, azaz a lapok minden sorrendjét közel egyforma valószínűséggel megkapjuk.

Sokkal általánosabban is igaz. Az $1/2$ helyett minden pozitív valószínűség jó, és a mozdulatok másmilyenek is lehetnek (csak ki lehessen keverni belőlük minden sorrendet).

Bizonyítás: ugyanaz az apparátus, mint a metánmolekulánál.

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,
- Bolyai-geometria,

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,
- Bolyai-geometria,
- gömbi geometria,

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,
- Bolyai-geometria,
- gömbi geometria,
- projektív geometria.

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,
- Bolyai-geometria,
- gömbi geometria,
- projektív geometria.

[Erlangeni program](#) (Felix Klein, 1872).

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,
- Bolyai-geometria,
- gömbi geometria,
- projektív geometria.

Erlangeni program (Felix Klein, 1872).

Általános vezérlő elv: milyen **szimmetriák** érvényesek.

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,
- Bolyai-geometria,
- gömbi geometria,
- projektív geometria.

Erlangeni program (Felix Klein, 1872).

Általános vezérlő elv: milyen **szimmetriák** érvényesek.

A „helyes” fogalmak ezek „nyelvén” definiálhatók.

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,
- Bolyai-geometria,
- gömbi geometria,
- projektív geometria.

Erlangeni program (Felix Klein, 1872).

Általános vezérlő elv: milyen **szimmetriák** érvényesek.

A „helyes” fogalmak ezek „nyelvén” definiálhatók.

Projektív geometriában az **egyenestartó** transzformációk.

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,
- Bolyai-geometria,
- gömbi geometria,
- projektív geometria.

Erlangeni program (Felix Klein, 1872).

Általános vezérlő elv: milyen **szimmetriák** érvényesek.

A „helyes” fogalmak ezek „nyelvén” definiálhatók.

Projektív geometriában az **egyenestartó** transzformációk.

Ilyen például a **vetítés**

Csoportok a geometriában

Sokféle geometriát hasznos vizsgálni. Példák:

- euklideszi geometria,
- Bolyai-geometria,
- gömbi geometria,
- projektív geometria.

Erlangeni program (Felix Klein, 1872).

Általános vezérlő elv: milyen **szimmetriák** érvényesek.

A „helyes” fogalmak ezek „nyelvén” definiálhatók.

Projektív geometriában az **egyenestartó** transzformációk.

Ilyen például a **vetítés** (fényképezés, panorámaképek illesztése).

Számelméleti alkalmazások

Binom kongruenciák

Az $x^k \equiv a \pmod{p}$ kongruenciát akarjuk megoldani (p prím).

Számelméleti alkalmazások

Binom kongruenciák

Az $x^k \equiv a \pmod{p}$ kongruenciát akarjuk megoldani (p prím).
Csoportok segítségével lineáris kongruenciává alakítható.

Számelméleti alkalmazások

Binom kongruenciák

Az $x^k \equiv a \pmod{p}$ kongruenciát akarjuk megoldani (p prím).
Csoportok segítségével lineáris kongruenciává alakítható.
Ezeket már meg tudjuk oldani euklideszi algoritmussal.

Számelméleti alkalmazások

Binom kongruenciák

Az $x^k \equiv a \pmod{p}$ kongruenciát akarjuk megoldani (p prím).
Csoportok segítségével lineáris kongruenciává alakítható.
Ezeket már meg tudjuk oldani euklideszi algoritmussal.

Dirichlet tétele

Ha $(a, b) = 1$ és $a \neq 0$, akkor van $ak + b$ alakú prím.

Számelméleti alkalmazások

Binom kongruenciák

Az $x^k \equiv a \pmod{p}$ kongruenciát akarjuk megoldani (p prím).
Csoportok segítségével lineáris kongruenciává alakítható.
Ezeket már meg tudjuk oldani euklideszi algoritmussal.

Dirichlet tétele

Ha $(a, b) = 1$ és $a \neq 0$, akkor van $ak + b$ alakú prím.

Bizonyítás (nagyon nehéz)

Két alapvető matematikai apparátust használ:

Számelméleti alkalmazások

Binom kongruenciák

Az $x^k \equiv a \pmod{p}$ kongruenciát akarjuk megoldani (p prím).
Csoportok segítségével lineáris kongruenciává alakítható.
Ezeket már meg tudjuk oldani euklideszi algoritmussal.

Dirichlet tétele

Ha $(a, b) = 1$ és $a \neq 0$, akkor van $ak + b$ alakú prím.

Bizonyítás (nagyon nehéz)

Két alapvető matematikai apparátust használ:

- Komplex függvények analízise, becslések;

Számelméleti alkalmazások

Binom kongruenciák

Az $x^k \equiv a \pmod{p}$ kongruenciát akarjuk megoldani (p prím).
Csoportok segítségével lineáris kongruenciává alakítható.
Ezeket már meg tudjuk oldani euklideszi algoritmussal.

Dirichlet tétele

Ha $(a, b) = 1$ és $a \neq 0$, akkor van $ak + b$ alakú prím.

Bizonyítás (nagyon nehéz)

Két alapvető matematikai apparátust használ:

- Komplex függvények analízise, becslések;
- **csoportkarakterek** véges kommutatív csoportokra.

Számelméleti alkalmazások

Binom kongruenciák

Az $x^k \equiv a \pmod{p}$ kongruenciát akarjuk megoldani (p prím).
Csoportok segítségével lineáris kongruenciává alakítható.
Ezeket már meg tudjuk oldani euklideszi algoritmussal.

Dirichlet tétele

Ha $(a, b) = 1$ és $a \neq 0$, akkor van $ak + b$ alakú prím.

Bizonyítás (nagyon nehéz)

Két alapvető matematikai apparátust használ:

- Komplex függvények analízise, becslések;
- **csoportkarakterek** véges kommutatív csoportokra.

Szalay Mihály: Számelmélet (középszintű tagozatos tankönyv).

További alkalmazások

- Logikai játékok (Rubik-kocka, 4×4 -es tologatós).

További alkalmazások

- Logikai játékok (Rubik-kocka, 4×4 -es tologatós).
- Leszámlálási problémák (amikor például vannak „azonosnak” számító megoldások: **Burnside-lemma**).

További alkalmazások

- Logikai játékok (Rubik-kocka, 4×4 -es tologatós).
- Leszámlálási problémák (amikor például vannak „azonosnak” számító megoldások: **Burnside-lemma**).
- Egyenletek megoldhatósága (a legalább ötödfokú polinomok gyökeit általában nem lehet a négy alapművelettel és gyökvonásokkal meghatározni).

További alkalmazások

- Logikai játékok (Rubik-kocka, 4×4 -es tologatós).
- Leszámlálási problémák (amikor például vannak „azonosnak” számító megoldások: **Burnside-lemma**).
- Egyenletek megoldhatósága (a legalább ötödfokú polinomok gyökeit általában nem lehet a négy alapművelettel és gyökvonásokkal meghatározni).
- Csomók (kibogozásának) elmélete.

További alkalmazások

- Logikai játékok (Rubik-kocka, 4×4 -es tologatós).
- Leszámlálási problémák (amikor például vannak „azonosnak” számító megoldások: **Burnside-lemma**).
- Egyenletek megoldhatósága (a legalább ötödfokú polinomok gyökeit általában nem lehet a négy alapművelettel és gyökvonásokkal meghatározni).
- Csomók (kibogozásának) elmélete.
- Felületek osztályozása (homológiacsoportok).

További alkalmazások

- Logikai játékok (Rubik-kocka, 4×4 -es tologatós).
- Leszámlálási problémák (amikor például vannak „azonosnak” számító megoldások: **Burnside-lemma**).
- Egyenletek megoldhatósága (a legalább ötödfokú polinomok gyökeit általában nem lehet a négy alapművelettel és gyökvonásokkal meghatározni).
- Csomók (kibogozásának) elmélete.
- Felületek osztályozása (homológiacsoportok).
- Differenciálegyenletek megoldhatósága (**Lie-csoportok**).

További alkalmazások

- Logikai játékok (Rubik-kocka, 4×4 -es tologatós).
- Leszámlálási problémák (amikor például vannak „azonosnak” számító megoldások: **Burnside-lemma**).
- Egyenletek megoldhatósága (a legalább ötödfokú polinomok gyökeit általában nem lehet a négy alapművelettel és gyökvonásokkal meghatározni).
- Csomók (kibogozásának) elmélete.
- Felületek osztályozása (homológiacsoportok).
- Differenciálegyenletek megoldhatósága (**Lie-csoportok**).

A csoportelmélet rendkívül mély!

További alkalmazások

- Logikai játékok (Rubik-kocka, 4×4 -es tologatós).
- Leszámlálási problémák (amikor például vannak „azonosnak” számító megoldások: **Burnside-lemma**).
- Egyenletek megoldhatósága (a legalább ötödfokú polinomok gyökeit általában nem lehet a négy alapművelettel és gyökvonásokkal meghatározni).
- Csomók (kibogozásának) elmélete.
- Felületek osztályozása (homológiacsoportok).
- Differenciálegyenletek megoldhatósága (**Lie-csoportok**).

A csoportelmélet rendkívül mély!

A **véges egyszerű csoportok osztályozásának** bizonyítása több, mint **tízezer** oldal!

További alkalmazások

- Logikai játékok (Rubik-kocka, 4×4 -es tologatós).
- Leszámlálási problémák (amikor például vannak „azonosnak” számító megoldások: **Burnside-lemma**).
- Egyenletek megoldhatósága (a legalább ötödfokú polinomok gyökeit általában nem lehet a négy alapművelettel és gyökvonásokkal meghatározni).
- Csomók (kibogozásának) elmélete.
- Felületek osztályozása (homológiacsoportok).
- Differenciálegyenletek megoldhatósága (**Lie-csoportok**).

A csoportelmélet rendkívül mély!

A **véges egyszerű csoportok osztályozásának** bizonyítása több, mint **tízezer** oldal! Rengeteg alkalmazása van például a kombinatorikában, az **algoritmuselméletben**.